

## Uusi Suometar

N:o 41 – 12.10.1890

### Uuden Suomettaren Juttutupa.

#### Amerikan-matkalta.

(Siirtolaisen kirjeitä U. Suomettarelle.)

#### IV.

Olimme noin kymmenessä vuorokaudessa suorittaneet matkan Bremenistä New Yorkiin, melkein 3000 meripeninkulmaa. Vauhti Atlantilla oli keskimäärin 360 peninkulmaa vuorokaudessa, ja kun länttä kohti kulkumme kävi, tuli vuorokautemme noin 45 minuttia liian pitkiksi, joka seikka korjattiin pysäyttämällä kelloja muuan kerta päivässä, yhteensä mainittu 45 minuttin liika-aika. Luonnollisesti odottaa jokainen 10 vuorokautta yhtämittä merta matkustanut taas maallenusua, kuni lintu päivää, ja siihen lisäksi valtaa uteliaisuus ehdottomasti jokaisen ensikertalaisen Amerikkaan tulijan saapuessa New Yorkin suuremmissen satamaan. Virkeys ja iloinen odotus loistaa jokaisen kasvoista, kurjinkin siirtolainen unhottaa matkan vaivat ja marsii ketterästi tuon viimeisen kiertokulun, joka tulee tehdä New Yorkista siirtolaislaivaan saapuneitten lääkärin sivu, joille rokotusliput näytetään. Muuta tarkastusta ei kolmannen luokan siirtolaisilla olekaan. Mutta salonkimatkustajain täytyy tehdä kahdelle tullitarkastajalle ennen laivasta lähtöä selko tavaroistaan, onko tullattavaa mitään muassa y. m., jotka tiedonannot ovat valalla vaadittaissa vahvistettavat. Ensi luokan salongissa tuo tutkinto toimitettiin, lippu mukana olevista tavaroista annettiin ja sill'aikaa laskikin „Elbe“ Hobokenin rantaan suuren laiturin viereen, jonka yhteydessä oli tullitarkastus-asema. Oli siinä liikettä, oli meteliä, ennen kuin Elbe oli tuon suuren ihmislastinsa purkanut. Jyrysten luikuivat lukemattomat matkakirstut alas korkean laivan syrjästä juoksevia lankkutelineitä ja näin minäkin siinä kapsäkkini kolisevan alas asianomaista porrasta, mutta ennen kuin olin itse ehtinyt alas sitä talteen ottamaan, oli se kadonnut teille tietämättömille. Hain sieltä, hain täältä joukosta satojen muitten, sillä tullitarkastusta varten oli se aukaistava ja leimattava ja sitten tuli se ottaa tykkänään omaan talteensa. Ilmoitin katoamisesta jollekin tulliherralle, mutta en saanut muuta

#### Amerikan-matkalta.

(Siirtolaisen kirjeitä U. Suomettarelle.)

#### IV.

Olimme noin kymmenessä vuorokaudessa suorittaneet matkan Bremenistä New-Yorkiin, melkein 3,000 meripeninkulmaa. Vauhti Atlantilla oli keskimäärin 360 penink. vuorokaudessa, ja kun länttä kohti kulkumme kävi, tuli vuorokautemme noin 45 minuttia liian pitkiksi, joka seikka korjattiin pysäyttämällä kelloja muuan kerta päivässä, yhteensä mainittu 45 minuttin liika-aika. — Luonnollisesti odottaa jokainen 10 vuorokautta yhtämittä merta matkustanut taas maallenusua, kuni lintu päivää, ja siihen lisäksi valtaa uteliaisuus ehdottomasti jokaisen ensikertalaisen Amerikkaan tulijan saapuessa New-Yorkin suuremmissen satamaan. Virkeys ja iloinen odotus loistaa jokaisen kasvoista, kurjinkin siirtolainen unhottaa matkan vaivat ja marsii ketterästi tuon viimeisen kiertokulun, joka tulee tehdä New-Yorkista siirtolaislaivaan saapuneitten lääkärin sivu, joille rokotusliput näytetään. Muuta tarkastusta ei kolmannen luokan siirtolaisilla olekaan. Mutta salonkimatkustajain täytyy tehdä kahdelle tullitarkastajalle ennen laivasta lähtöä selko tavaroistaan, onko tullattavaa mitään muassa y. m., jotka tiedonannot ovat valalla vaadittaissa vahvistettavat. Ensi luokan salongissa tuo tutkinto toimitettiin, lippu mukana olevista tavaroista annettiin ja sill'aikaa laskikin „Elbe“ Hobokenin rantaan suuren laiturin viereen, jonka yhteydessä oli tullitarkastus-asema. Oli siinä liikettä, oli meteliä, ennen kuin „Elbe“ oli tuon suuren ihmislastinsa purkanut. Jyrysten luikuivat lu-

lohdutusta kuin odottaa, siksi kuin löytyy. Käytyäni muutamat kerrat edestakaisin tuon melkein virstan pituisen tullikatoksen, löysinkin haettavani vihdoin siirtolaisten tavarain joukosta ja niin sain sen lopulta tulliherran eteen. Avattiin, ja kun kirjoja enimmäkseen oli näkössä, hymyili amerikkalainen ja lausui kysyvästi ”Student”. Yes, vastasin minä itsetunnolla, ja leima lyötiin syrjään.

Siirtolaiset vietiin tästä pienemmällä höyryveneillä ilmaiseksi New Yorkin puolelle, mutta kunkin tuli pitää huoli tavaroistaan, että tulivat varmasti mukaan. Useita selkkauksia syntyy, kun tavarat jätetään sinne; pitääköön siis siirtolainen hyvän huolen niiden mukaan ottamisesta. Salonkimatkustajat saivat lähettää, jos tahtovat, tavaransa ”expressillä” määräpaikkaan, ja niin teimme mekin, antaen osoitteen ”Bremenlinjan” asiamiehen G.A.Grönlundin konttoriin,

State Streetillä 28. Itse astuimme niin kutsuttuun ”Ferry`yn”, palatsimaiseen lautta-alukseen, jossa muutaman centin maksusta pääsimme yli New Yorkin puolelle virtaa.

Lienee paikallaan koettaa tehdä selkoa maailman kuulun New Yorkin asemasta. Itse New York on saarella Hudson virran suulla, joista pohjoisen suuhaaran, North-Riverin, takana on Brooklyn`in kaupunki ja etelähaaran, South-Riverin, eteläpuolella Jersey-cityn kaupunki. Nuo kolme kaupunkia muodostavat itse asiassa yhden suuren jättiläiskaupungin noin 3 miljoonalla asukkaalla. Viimeisen väenlaskun mukaan tänä vuonna tulee New Yorkin osalle yli 1600000, Brooklynin 930000 henkeä. Yhdysvaltain suurin kaupunki New Yorkin jälkeen on nykyään Chicago 1100000 ja Philadelphia 1040000 asukkaalla. Näistä kasvaa Chicago, ”Lännen kuningatar”, kiireimmin; se on viime 10 vuoden kuluessa lisääntynyt 100 prosentilla, kun New York saa tyytyä 36 prosenttiin.

Kun Hobokenista, Jersey puolelta menimme South-Riverin yli, New Yorkin puolelle, oli joka haaralla semmoinen suunnaton liike, että ensikertalaisen oli mahdoton saada todellista tolkkua mistään. Joka haaralla vilisi lukemattomia aluksia jos minkä näköisiä ja kokoisia. Noita suuria lauttapalatsia meni ja tuli silmäkanto matkan, ne kulkivat ääneti, mutta varmaa vauhtia kukin määrätulle asemallalleen liittyen laituriiin kuin naulattuna, jotta lautalla olevat hevoset vauvuineen, suurine kuormineen saivat esteettä jatkaa matkaansa pitkin katua. Näitä lautta-aluksia on ääretön määrä välittämässä liikettä New Yorkin ja sen ympäristön välillä. Ja noissa komeissa kaksikerroksisissa rakennuksissa istuvat ihmiset mukavilla penkeillä ja sohvilla tyyneesti lukien sanomalehtiä, joskus jotakin kirjaakin. Amerikalaisella ei olekaan aikaa kuluttaa turhaan, tuossa kulkeissaan ottaa hän selon päivän tapauksista ja sentähden näkeekin melkein jokaisella sanomalehden kädessään. Hyviä kauppia saavatkin siten sanomalehtipojat ja jouten ei tarvitse olla kiillottajapojankaan, joka ahkerasti harjoittaa kontallaan ammattiaan tuon tuostakin kimakasti huutaen ”shain” (shine, kiillotusta). Sellaisia kiillottajia tapaakin Amerikan suurissa kaupungeissa kaikkialla ja tietysti on heillä, kuten muillakin ammattimiehillä, omat yhdistyksensä ja sääntönensä; ehkä jossakin ovat jo ”streikkanneetkin”.

Johonkin laituriiin sitä sitten New Yorkin puolella tultiin ja jonkun matkan katuradalla kulettamme saavuimme määräpaikkaan State-Street-

tillä. Hra G.A. Grönlundin konttoriin saapuivat niinikään vähitellen kaikki ”Elbellä” matkustajat, kolmannen luokan matkustajat Castle Gardenin kautta. Vanhaa, kuuluisaa Castle Gardenia, sivumennen sanoen, ei enää käytetä. Nykyisin käytetty väliaikainenkin pian hyljätään, sillä uutta Castle Gardenia rakennetaan parillaan siirtolaisten maallenusupaikaksi Ellis-saarelle, New Yorkin edustalla. Rakennus tulee 400 jalkaa pitkä, jonka eteläsivulle tulee koko rakennuksen pituinen ja 40 jalkaa leveä laivasilta sekä kuhunkin kulmaan torni, eteläsivulle pari sellaista pienempätä. Tietysti laitetaan sisustus mahdollisuuden mukaan asian- ja ajanmukaiseksi. Etupäässä koetetaan tietysti estää ett`eivät siirtolaiset joutuisi keinottelijain haltuun kohta Amerikan manterelle astuessaan.

Paitsi jo mainittua tykkäänä suomalaisten miesten hoitamaa G.A. Grönlundin konttoria, joka edustaa ”Amerikan Suomalaista Siirtolaisyhtiötä” ja ”Bremen”-linjaa, on New Yorkissa, samalla State Streetillä 30, kapteeni R.E. Jeansonin konttori, jossa on kaksi suomalaista toimivaa henkilöä, herrat Antell ja Gebhardt ja joka edustaa The American Emigrant Co`a, sekä n:ro 28 ”Thingvalla-linjan” konttori, jossa nykyään toimivat suomalaiset, hrat Jurva ja Brunström. Näissä konttoreissa saavat suomalaiset asiansa toimeen omalla kielellään ja kohdellaan heitä kohteliaasti kuten maanmiehiä ainakin. Näiden asioimistojen välityksellä lähettävät suomalaiset siirtolaiset vuosittain uskomattomia summia kotimaahansa, summia, jotka nousevat moniin miljooniin. Tästä voi kuka hyvänsä noissa konttoreissa kävijä tulla vakuutetuksi, jos se häntä huvittaa, sillä tilikirjat ovat helposti saatavissa. Minun New Yorkissa olo-ajallani, toukokuun lopulla ja kesäkuun alussa, lähetettiin kapt. Jeansonin konttorista noin 60 a 70 tuhatta markkaa viikossa Yhdys- ja Waasan Pankkiin Suomessa; korkein määrä oli ollut eräänä viikkona 107000 markkaa. G.A. Grönlundin konttorin kautta sanottiin kulkevan 40 a 60 tuhatta viikossa ja viime vuonna yhteensä 1 ja puoli miljoonaa markkaa. ”Thingvalla-linjan” konttorista minulla ei ole numeroita. Noita konttoreita ko tarkoittanee erään Ph. H:n kirjoitus U. S:ressa äskettäin, en tiedä, mutta vastaiseksi ainakin ovat mainitut asioimistot saavuttaneet Amerikan suomalaisten luottamusta. Jos petosta tapahtuu, tulee se tavallisesti piankin selville, ja New Yorkissa sitäkin pikemmin, sillä luonnollisesti on eri asioimistojen välillä ankara kilpailu, joka puhumattaakaan lukuisista mieskohtaisista rettelöistä, saa it-

sekunkin piämään tarkalla silmällä kilpailijainsa ”affääreitä”. Tietysti noilla konttoreilla on kullakin hyvät tulonsa ja se niistä tietenkin voiton viepi, ken asiat rennosti ja rehellisesti hoitaa. Oli miten olikin, mitään muuta kuin hyvää en voi suomalaisen kansallisuuden edustajista mainituissa konttoreissa New Yorkissa lausua, hauska vaan oli tavata heidän seurassaan ”gentlemannia” sanan oikeassa merkityksessä, joista Amerikan aineellisuus ja ”humbugi” ei ollut saanut hävitetyksi vielä isänmaanrakkautta eikä ihanteellisuutta. Se viikko, minkä New Yorkissa viivyin, kului kuin lentämällä, eivätkä menotkaan suuriin nousseet, sillä vieraanvaraisuus on suomalaisten kesken New Yorkissa, kuten muuallakin Amerikassa, loppumaton.

Ken tahtoisi jotakin perinpohjaista New Yorkista kertoella, tarvitsisi tietysti vuosikausia sen olojen tutkimiseen. Ensikertalainen ei voi antaa tuosta suuresta maailmankaupungista muuta kuin satunnaisia, hajanaisia kuvaelmia. Viivyin minäkin siellä vaan viikon, ja vaikka koko ajan olin ahkerasti liikkeellä, jäi minulta luonnollisesti monta merkillisyyttä näkemättä. Puhun siitä, mitä itse näin, mukana olin.

Ilma oli New Yorkissa kesäkuun alussa jo melkein tukehuttavan lämmin, aina 30 pykälään asti Celsiusta; heinä- ja elokuulla kuuluu kuuma todenteolla ihmisiä rasittavan ja lukuisia auringonpistoja tapahtuukin. Kaikilla ajajilla, joita on lukemattomia, on sen vuoksi jonkunmoinen katos joko puusta tai vaatteesta päänsä päällä, joka tietysti suojaa sekä auringon polttavia säteitä, että sadetta vastaan. Useimmat ajajat elävät päivät päästään tuolla korkealla kotuksessaan, syövät ja juovat siinä ajaessaan, mutta nukkumiseen heillä ei siinä ole aikaa, sillä valppautta ja tottunutta

kättä tarvitaan päästä kunnialla läpi kaikellaisten kulkuneuvojen, kiitävien rautatiejunien, katuvau-  
nujen, omnibuksien ynnä muitten. Saa kiittää onneansa jalkamieskin, jos pääsee, joutumatta mihinkään ”koillisosiin”, kadulla eteenpäin pujottelemaan. Eikä siinä kyllä, että tuota suunnatonta liikettä on kaduilla, sitä on lisäksi katujen päällä ja katujen alla.

South Ferry on ikään kuin jonkunlaisena liikkeen keskustana New Yorkissa. Paikka on Battery Parkin syrjässä, lähellä noita suomalaisia konttoria, lähellä Castle Gardenia. Siitä lähtee kulkuneuvoja joka haaralle, sekä vettä että maata pitkin ja halki ilman. Siitä vie lauttapalatsit joka haaralle ympäristöön ja siitä lähtee Elevator-rautatie, tuo rautainen katu kadun päällä. South-Ferrystä lähtee neljä tuollaista ”ilmarautatietä”, jotka toisiinsa yhtymättä kulkevat halki kaupungin Harlem-Riverille päin, mikä yhdistää lännessä molemmat Hudson joen suuhaarat ja on siis New Yorkin saaren läntisenä rajana. Jos numerot voisivat jotakin selkoa antaa arv. lukijalle New Yorkin suunnattomasta liikkeestä, voin ilmoittaa, että Elevator-teillä kulkee joka ikinen päivä 500000 matkustajaa. Jos haluttaa sitä kulkea, saa nousta komeita marmorirappusia, joissa askeleet käyvät kuulumattomiksi gummipäällystän takia, ylös komealle asemalle, jossa centillä saa ostaa piletin mihin hyvänsä. Juna tulee ja menee aina, s.o. joka minutti, se kulkee kovaa ja ilman suuria jyrinöitä yhtämittaa 4 ja puoli Suomen peninkulmaa, pysähtyen vaan silmänräpäykseksi joka neljännen kadun risteyksessä olevalle ilma-asemalle, jossa matkustajia tulee ja menee. Ei luulisi joka minutiksi junan täyttyvän, mutta se täyttyy ja tyhjenyy yhä uudelleen yöt päivät.

(Jatk.)

Tekstin puhtaaksikirjoitus ja taitto:

Siirtolaisuusinstituutti

<http://www.migrationinstitute.fi>



Alkuperäistekstit haettavissa

Historiallisesta sanomalehtikirjastosta osoitteessa:

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>

Yksittäisen lehden numero löytyy helpoimmin  
sivuston **selailu**-toiminnon kautta.

Kansalliskirjaston DIGITOIDUT AINEISTOT

Suomeksi | På svenska | In English

Etusivu

Sanomalehdet

Pienpainatteet

Aikakauslehdet

Muut tietokannat ja verkkoaineistot

Pikahaku

Hae

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO

Pääsivu

Selailu

Haku

Tarkennettu haku

Artikkelihakemisto

Palaute

Tervetuloa tutustumaan Suomen historiaan ja menneeseen  
aikaan vanhojen sanomalehtien kautta!

för Helsingfors och L